
**EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI
FOND
BANJA LUKA**

Finansijski izvještaji za
period koji je završio
30. juna 2023.

Sadržaj

	Stranica
Izveštaj o ukupnom rezultatu	3
Izveštaj o finansijskoj poziciji	4
Izveštaj o promjenama neto imovine	5
Izveštaj o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 - 26

ZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU

(Svi iznosi su dati u KM, ukoliko nije drugačije naglašeno)

Napomena	<u>01.01.- 30.06.2023.</u>	<u>01.01.- 30.06.2022.</u>
Realizovani prihodi i rashodi		
Poslovni prihodi		
Prihod od kamata – na obveznice i depozite	356.084	189.352
Prihod od amortizacije diskonta	29.994	22.362
Prihod od dividende	15.962	-
Neto prihod od finansijskih sredstava vrednovanih kroz bilans uspjeha	109.325	(36.761)
	<u>511.365</u>	<u>174.953</u>
Poslovni rashodi		
Naknada Društvu za upravljanje	(283.461)	(192.324)
Naknada banci depozitaru	(21.029)	(14.268)
Rashodi na osnovu kamata	(23.685)	(17.615)
Ostali rashodi	(4.378)	(2.892)
	<u>(332.553)</u>	<u>(227.099)</u>
Realizovani (gubitak) / dobitak prije oporezivanja	178.812	(52.146)
Tekući i odloženi porez na dobit	-	-
Realizovani (gubitak) / dobitak poslije oporezivanja	<u>178.812</u>	<u>(52.146)</u>
Ostala sveobuhvatna dobit za godinu <i><u>Pozicije koje mogu biti naknadno reklasifikovane u izvještaj o dobiti ili gubitku</u></i>		
Nerealizovani (gubici) / dobiti na hartijama od vrijednosti	<u>198.234</u>	<u>(58.968)</u>
Ostala sveobuhvatna dobit (Smanjejnje) / povećanje neto imovine od poslovanja	<u>198.234</u>	<u>(58.968)</u>
	<u>377.047</u>	<u>(111.114)</u>

Napomene na narednim stranama čine dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo") je sastavila priložene finansijske izvještaje Fonda dana 11.07.2023. godine.

Priloženi finansijski izvještaji će biti dostavljeni Upravnom odboru Društva na usvajanje.

Potpisano u ime Društva i Fonda:

Gordana Drobnjak
Direktor

M.P.

Dragana Gajić
Odjeljenje za finansije,
računovodstvo i opšte poslove

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI

(Svi iznosi su dati u KM, ukoliko nije drugačije naglašeno)

	Napomena	30. jun 2023.	31. decembar 2022.
UKUPNA IMOVINA			
Gotovinski ekvivalenti i gotovina			
Gotovina	5	1.420.905	492.941
		1.420.905	492.941
ULAGANJA FONDA			
Finansijska sredstva kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	6	24.955.687	21.257.968
Finansijska sredstva po fer vijerdnosti kroz bilans uspjeha	7	1.754.592	1.445.268
Depoziti i plasmani	8	2.600.000	2.650.000
		29.310.279	25.353.236
POTRAŽIVANJA			
Potraživanja po osnovu kamata	9	1.178	2.418
Potraživanja po osnovu datih avansa		-	465.930
Potraživanja za dospjele anuitete	10	141.305	-
		142.483	468.348
Aktivna vremenska razgraničenja	11	338.822	216.356
		31.212.490	26.530.882
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti		7.940	28.429
Obaveze prema društvu za upravljanje	12	64.118	58.786
Obaveze po osnovu troškova poslovanja	13	3.832	3.353
Obaveze po osnovu članstva (isplate i nerasknjiženo)		11.608	2.969
		87.498	93.537
NETO IMOVINA FONDA	14	31.124.992	26.437.345
Kapital			
Osnovni kapital - udjeli	15	30.434.167	26.123.566
Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije finansijskih sredstava kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		524.445	326.210
Neraspoređeni dobitak/gubitak ranijih godina (Gubitak) / dobitak tekuće godine		(12.432)	39.337
		178.812	(51.769)
		31.124.992	26.437.345
Broj obračunskih jedinica	15	2.922.656	2.514.251
Vrijednost obračunske jedinice (U KM)		10,64956	10,51500

Napomene na narednim stranama čine dio ovih finansijskih izvještaja.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE

(Svi iznosi su dati u KM, ukoliko nije drugačije naglašeno)

	Napomena	period 01.01.- 30.06.2023.	period 01.01.- 30.06.2022.
(Smanjenje) / povećanje neto imovine od poslovanja			
Realizovani (gubitak) / dobitak od ulaganja		72.748	(12.681)
Nerealizovani (gubici) / dobiti po osnovu finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		106.064	(39.465)
Ostala sveobuhvatna dobit		198.234	(58.968)
		377.047	(111.114)
Povećanje neto imovine po osnovu transakcija sa udjelima			
Poveć. neto imovine po osnovu izdatih udjela		4.982.568	4.776.895
Smanj. neto imovine po osnovu izdatih udjela		(671.957)	(434.558)
		4.310.601	4.342.337
Ukupno povećanje neto imovine Fonda		4.687.648	4.231.223
Neto imovina			
Na početku perioda		26.437.345	17.420.022
Na kraju perioda		31.124.992	21.651.245
Broj udjela Fonda u periodu	14		
Broj udjela na početku perioda		2.514.251	1.662.364
Izdati udjeli u toku perioda		472.018	457.567
Povučeni udjeli u toku perioda		(63.613)	(41.636)
Broj udjela na kraju perioda		2.922.656	2.078.295

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

(Svi iznosi su dati u KM, ukoliko nije drugačije naglašeno)

	period 01.01.- 30.06.2023.	period 01.01.- 30.06.2022.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i kupona	1.068.348	782.738
Prilivi po osnovu dividendi	15.962	11.743
Ostali prilivi od operativnih aktivnosti	688.588	388.966
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.772.898	1.183.447
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Odliv po osnovu troškova banke depozitara	(20.780)	(14.433)
Odliv po osnovu ulaznih i nakn.za upravljanje	(363.178)	(268.457)
Odliv po osnovu brokerske provizije	(12.837)	(15.188)
Odliv po osnovu ulaganja	(4.759.210)	(4.769.058)
Ostali odlivi od poslovnih aktivnosti	(39)	(3.167)
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(5.156.044)	(5.070.303)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi po osnovu uplate udjela	4.982.568	4.776.895
Odliv gotovine po osnovu isplate udjela	(671.458)	(434.144)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	4.311.110	4.342.751
Ukupan priliv gotovine	6.755.466	5.960.342
Ukupan odliv gotovine	(5.827.502)	(5.504.447)
Neto priliv gotovine u toku perioda	927.963	455.894
Gotovina na početku perioda	492.941	1.101.874
Gotovina na kraju perioda	1.420.905	1.557.768

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka (u daljem tekstu: „Fond“) je osnovan dana 29. decembra 2017. godine kada je Agencija za osiguranje Republike Srpske donijela Rješenje kojim je izdala dozvolu za organizovanje i upravljanje Fondom. Statut Fonda donešen je 4. oktobra 2017. godine od strane Upravnog odbora Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Društvo“). U poslovanju sa inostranstvom Fond posluje pod nazivom „European Voluntary Pension Fund“. Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond.

Osnovna djelatnost Fonda je prikupljanje novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate, i ulaganja tih sredstava radi povećanja vrijednosti Fonda. Fond je organizovan kao fond posebne vrste, odnosno posebne imovine, bez svojstva pravnog lica, koju čini zbir sredstava od dobrovoljnih doprinosa i prinosa od investiranih sredstava, umanjениh za naknade koje se naplaćuju od Fonda. Fondom upravlja Društvo. Imovina Fonda je u svojini članova Fonda, srazmjerno njihovom udjelu u imovini. Imovina Fonda je odvojena od imovine Društva.

Poslovanje Fonda se zasniva na odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Republike Srpske (“Službeni glasnik RS“ broj 13/09 i 107/19 u daljem tekstu „Zakon“), podzakonskim aktima, kao i internim pravilima poslovanja koja su bazirana na ovim zakonskim propisima za koja je dobijena saglasnost Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu „Agencija“), kao regulatora.

Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, gdje postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju, a moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzionih fondova. Fond predstavlja instituciju kolektivnog investiranja u okviru koje se prikuplja i ulaže penzijski doprinos u različite vrste imovine sa ciljem ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Poslove kastodi banke za Fond obavlja Nova banka a.d. Banja Luka. Sjedište Fonda je u Banjoj Luci u ulici Kralja Petra I Karađorđevića 109/3.

Fond na dan 30. juna 2023. godine nije imao zaposlenih.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1 Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju finansijske izvještaje Društva. Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

2.2 Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Fonda su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim određenih finansijskih instrumenata koji su vrednovani po revalorizovanim iznosima ili fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda, kao što je dalje opisano u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Finansijski izvještaji Fonda su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za investicione fondove („Službeni glasnik RS" broj 113/21), kao i Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržaju i načinu dostavljanja izvještaja koje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljni penzijski fond dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske („Službeni glasnik RS" broj 75/22) a koji uključuju sljedeće finansijske izvještaje:

1. Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju;
2. Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu;
3. Izvještaj o promjenama neto imovine;
4. Bilans tokova gotovine - Izvještaj o tokovima gotovine;
5. Nadzorne i statističke izvještaje dobrovoljnog penzijskog fonda: izvještaj o ulaznim naknadama, članova fonda, brokerskim naknadama, naknadama kastodi banke i drugim troškovima u vezi sa transakcijama fonda.

U skladu sa Zakonom, Društvo je dužno da vodi poslovne knjige i sastavlja finansijske izvještaje za Fond kao i da do 31. marta tekuće godine Agenciji za osiguranje Republike Srpske dostavi godišnji izvještaj o poslovanju, u okviru kojeg, odvojeno prikazuje godišnje finansijske izvještaje za Društvo i finansijske izvještaje za Fond.

S obzirom da Fond nije pravno lice, rukovodstvo Društva smatra da Fond nije u obavezi da predaje svoje finansijske izvještaje nadležnom registru u Republici Srpskoj (APIF), i saglasno navedenom priloženi finansijski izvještaji nisu ni predati nadležnom registru.

Društvo je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine za Fond, koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.3 Funkcionalna valuta i valuta izvještavanja

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u konvertibilnim markama (KM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od dividendi, prihode od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu hartija od vrijednosti („HOV“) sa fiksnim rokom dospijeća i ostale poslovne prihode.

Realizovani dobitak obuhvata realizovane dobitke po osnovu prodaje hartija od vrijednosti, realizovane dobitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane dobitke. Prihodi od dividendi se evidentiraju kad se ostvari pravo na dividendu. Prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu hartija od vrijednosti sa fiksnim rokom dospijeća predstavljaju prihode koje fond ostvaruje po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i po osnovu depozita i amortizovani dio razlike nominalne i tržišne cijene hartija od vrijednosti.

Ostali poslovni prihodi podrazumijevaju ostale poslovne prihode koji nisu sadržani u naprijed navedenim prihodima.

3.2 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi se evidentiraju u trenutku njihovog nastanka i sastoje se od naknade Društvu po osnovu upravljanja, troškova kupovine i prodaje ulaganja i naknade kastodi banci za troškove platnog prometa i troškove po osnovu pružanja kastodi usluga po ugovoru. Svi troškovi koji se isplaćuju na teret imovine Fonda definisani su Pravilnikom o naknadama, koji je odobren od strane Agencije.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom

Društvo mjesečno fakturiše Fondu naknadu za upravljanje i ulaznu naknadu. Naknada za upravljanje se utvrđuje prilikom svakog obračuna neto vrijednosti imovine Fonda, a koji je usaglašen između Društva i kastodi banke. Za iznos ulazne naknade se umanjuje vrijednost svake uplate u Fond prije pretvaranja u obračunske jedinice. Kastodi banka kontroliše obračun koji je Društvo sastavilo, potvrđuje ga i odgovorna je za tačnost obračuna. Naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa (ulazna naknada) obračunava se jednokratno, i to kao procenat u odnosu na pojedinačnu uplatu po stopi do maksimalno 1,9% od ukupno izvršenih uplata. Za članove penzijskog plana, naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa obračunava se procentualno od ukupne vrijednosti uplaćenih penzijskih doprinosa koje je organizator penzijskog plana uplatio za članove tog plana, najviše do 1,9% od vrijednosti izvršene uplate.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom obračunava se najviše do 2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda. Naknada se obračunava svakog dana, i to kao procenat podijeljen sa 365,25 uzimajući kao osnovicu neto vrijednost imovine Fonda. Neto vrijednost imovine Fonda predstavlja vrijednost imovine umanjenu za iznos obaveza. Na kraju svakoga mjeseca, Društvo naplaćuje od Fonda iznos koji predstavlja zbir svih dnevnih vrijednosti naknada za taj mjesec. Naknada za prenos računa člana Fonda predstavlja naknadu za troškove prenosa računa u Fond kojim upravlja drugo Društvo i obračunava se kao umanjenje sredstava za iznos stvarnih troškova, s tim što naknada ne može biti obračunata u visini većoj od iznosa koji propiše Agencija.

Naknada kastodi banci

Naknada kastodi banci obračunava se po Tarifniku kastodi usluga, i to: 0,15% na iznos imovine do 10 miliona KM odnosno 0,125% na iznos imovine preko 10 miliona KM. Od 1. jula 2018. godine naknade kastodi banke su uvećane za PDV po stopi 17%.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3 Realizovani dobitci i gubici

Realizovani gubitak obuhvata realizovane gubitke na prodaji hartija od vrijednosti, realizovane gubitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane gubitke.

Realizovani dobitak od prodaje ulaganja se iskazuje ako se prodaja izvrši po cijenama koje su više u odnosu na nabavnu vrijednost ulaganja. U obrnutom slučaju biće evidentiran realizovani gubitak.

Prilikom knjigovodstvenog evidentiranja prodaje ulaganja, isknjižavaju se i svi nerealizovani dobitci i gubici koji se odnose na to ulaganje bilo da su iskazani na računima uspjeha ili u revalorizacionim rezervama. Oni prodajom postaju realizovani i uključuju se u obračun ukupnog dobitka ili gubitka ostvarenog prodajom ulaganja iz portfelja.

Ostali prihodi i rashodi se knjiže po načelu uzročnosti.

3.4 Nerealizovani dobitci i gubici

Promjene fer vrijednosti se evidentiraju na kontima ispravke vrijednosti i nerealizovanih dobitaka, odnosno gubitaka za hartije koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, odnosno ispravke vrijednosti i revalorizacionih rezervi za hartije klasifikovane kao raspoložive za prodaju.

3.5 Vrijednost imovine, obračun neto vrijednosti imovine i utvrđivanje vrijednosti obračunske jedinice Fonda

Upravni odbor Agencije, na sjednici održanoj 30. novembra 2017. godine, donio je Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS" broj 113/17) i na sjednici 27. aprila 2018. godine, Pravilnik o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS" broj 43/18).

Imovina Fonda

U skladu sa Pravilnikom ukupnu vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja čini zbir vrijednosti svih vrsta imovine propisanih Zakonom, i to:

- 1) hartije od vrijednosti iz portfelja Fonda,
- 2) nekretnine u vlasništvu Fonda,
- 3) depoziti novčanih sredstava Fonda kod banaka,
- 4) novčana sredstva Fonda na računima kod kastodi banke, i
- 5) potraživanja Fonda.

Vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja se utvrđuje u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, računovodstvenim politikama i Pravilnikom.

Neto vrijednost imovine Fonda

Obaveze Fonda predstavljaju obaveze nastale po osnovu

- 1) ulaganja imovine Fonda,
- 2) uplate i isplate obračunskih jedinica,
- 3) naknada Društvu,
- 4) naknada kastodi banci i
- 5) naknade troškova koje padaju na teret Fonda u skladu sa Zakonom.

Neto vrijednost imovine Fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se vrijednost ukupne imovine umanjuje za obaveze Fonda.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5 Vrijednost imovine, obračun neto vrijednosti imovine i utvrđivanje vrijednosti obračunske jedinice Fonda (nastavak)

Obračunske jedinice Fonda

Ukupna vrijednost svih obračunskih jedinica Fonda, jednaka je neto vrijednosti imovine Fonda. Obračunske jedinice mogu se izraziti u dijelovima. Jedinstvena početna vrijednost obračunske jedinice za Fond iznosi 10 KM. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine Fonda izražene u KM sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja iskazuje se na pet decimalnih mjesta.

Uplaćeni penzijski doprinosi pretvaraju se u obračunske jedinice istog dana kada su uplaćeni, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana Fonda, ukoliko postoji isveštaj o uplati, ukoliko u slučaju penzijskih planova izveštaj o uplati nije dostupan prije uplate, uplata se evidentira i rasknjižava po dostupnosti istog.

3.6 Dobrovoljni penzijski doprinosi članova Fonda

Član Fonda može biti domaće i strano punoljetno fizičko lice. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Društvo za svakog člana Fonda koji ima zaključen ugovor o članstvu u Fondu, odnosno zaključen ugovor o penzijskom planu, otvara i vodi individualni račun.

Novčana sredstva kojima Fond raspolaže prikupljaju se uplatom penzijskih doprinosa koja u Fond uplaćuje obveznik uplate. Minimalni iznos penzijskih doprinosa za uplatu u Fond je 10 KM. Uplata penzijskih doprinosa je dobrovoljna i ne obavezuje člana Fonda - obveznika uplate na određenu dinamiku uplata.

Uplaćeni penzijski doprinos konvertuje se u investicione jedinice istog dana kad je uplaćen ili kada je dostupan izveštaj o uplati i pripisuje se na individualni račun svakog člana za koga je izvršena uplata. Stanje broja investicionih jedinica na individualnom računu člana fonda uvećava se za nove uplate. Investiciona jedinica predstavlja srazmjerni obračunski udio u ukupnoj neto imovini fonda.

U skladu sa Zakonom, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda stiče sa navršениh 58 godina života, bez obzira na period akumuliranja sredstava u Fondu, odnosno sa navršene 53 godine života i najmanje pet godina uplaćivanja doprinosa u kontinuitetu ili 60 mjesečnih uplata. Izuzetno, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima može se ostvariti i prije pomenutih uslova, u slučaju vanrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad. Povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda mora početi najkasnije sa navršениh 70 godina života.

U slučaju smrti člana Fonda, sredstva na njegovom računu pripadaju nasljedniku kojeg je on odredio u posebnoj izjavi odnosno sredstva se prenose u skladu sa zakonom u nasljeđivanju, ukoliko član nije Društvu dostavio ime (jednog ili više) nasljednika, po sopstvenom izboru.

Sredstva koja su akumulirana na računu člana Fonda mogu se povući jednokratnom ili programiranom isplatom. Ako je akumulirani iznos u trenutku ostvarivanja prava na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima manji od 5.000 KM ukupan iznos mora biti jednokratno isplaćen. Programirana isplata podrazumijeva da član Fonda u ugovoru sam odredi mjesečni iznos i period u kome će mu akumulirana sredstva biti isplaćivana sve do trenutka isplate cjelokupnog iznosa koji je na njegovom računu prethodno akumuliran.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Dobrovoljni penzijski doprinosi članova Fonda (nastavak)

Imovina Fonda investira se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Prinos od investiranja ukupnih sredstava Fonda (nakon odbitka naknada za upravljanje i troškova investiranja) pripada svakom članu Fonda srazmjerno broju njegovih investicionih jedinica. Svakom članu Fonda, Društvo za upravljanje garantuje iznos od 50% svih neto izvršenih uplata (uplata u Fond umanjene za ulaznu proviziju). Uz taj iznos, Društvo za upravljanje garantuje da će isti biti uvećan za garantovani godišnji prinos koji iznosi 0,10%. Iznos garantovanih sredstava na individualnom računu člana Fonda će zavisi od dužine perioda ulaganja u Fond, visine uplata, kao i broja uplata i broja isplata iz Fonda.

Iznos garantovanih sredstava za svakog člana Fonda se utvrđuje svake godine na dan 31.12. u svrhu finansijskog izvještavanja Društva za upravljanje i u trenutku podnošenja zahtjeva za raspolaganje i povlačenje sredstava člana Fonda.

Član fonda preuzima rizik ulaganja iznad garantovanog godišnjeg prinosa obračunatog na prethodno navedeni način.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Imovina Fonda investira se u skladu sa sljedećim načelima:

- načelo sigurnosti imovine Fonda – ulaganjem u hartije od vrijednosti emitentata sa visokim kreditnim rejtingom,
- načelo diversifikacije portfelja – ulaganjem u hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima kao i prema drugim obilježjima,
- načelo likvidnosti - ulaganjem hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i
- načelo profitabilnosti - ulaganjem u hartije od vrijednosti koje uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

3.7 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama

Društvo za upravljanje počinje primjenjivati MSFI 9 Finansijski instrumenti od 2020.godine. Nekoliko novih standarda je takođe primjenjivo od 1.januara 2020.godine, no ti standardi nisu imali značajan uticaj na ove finansijske izvještaje.

Odluka o primjeni MSFI 9 standarda za finansijske izvještaje koji završavaju na dan 31.decembra 2020.godine donesena dana 19.februara 2020.godine. U skladu sa MSFI 9, kod prve primjene pravila MSFI 9 standarda, vezano uz klasifikaciju finansijskih instrumenata, Društvo za upravljanje koristi dozvoljeno izuzeće te uporedive informacije u ovim finansijskim izvještajima nisu prepravljane.

Efekat primjene MSFI 9 na dan 31. decembra 2020. godine iznose 5.219 KM i evidentiran je kroz tekući rezultat godine, a efekti na početnom stanju nisu izračunati obzirom da je primjena standarda nastupila nakon 1.januara 2020. godine, te je bilo nepraktično izračunati efekte. Društvo smatra da su ti efekti nematerijalni.

MSFI 9 Finansijski instrumenti

Gotovina i ekvivalenti gotovine obuhvataju gotovinu i depozite po viđenju za potrebe pripreme izvještaja o tokovima gotovine i izvještaja o finansijskom položaju.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja se mjere po amortizovanom trošku umanjeno za ispravku vrijednosti.

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze kao i obaveze po kamatonosnim kreditima i pozajmicama vrednuju se po amortizovanom trošku.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

(a) Priznavanje i prestanak priznavanja (nastavak)

Finansijski instrumenti, koji se sastoje od finansijske imovine i finansijskih obaveza, priznaju se u izvještaju o finansijskoj poziciji kada Fond postane ugovorna strana vezano uz instrument.

Fond prestaje priznavati finansijsku imovinu kada isteknu ugovorna prava na novčane tokove od imovine, ili kada prenosi prava na prijem ugovorenih novčanih tokova u transakciji u kojoj se prenosi znatan dio svih rizika i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ili kada niti prenosi niti zadržava značajan dio svih rizika i koristi od vlasništva i onda gubi kontrolu. Kada se kontrola zadrži, subjekt nastavlja priznavati finansijsku imovinu u mjeri u kojoj je kontinuirano uključen.

Fond prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su njezine ugovorne obaveze ispunjene, otkazane ili istekle.

(b) Klasifikacija i mjerenje

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine

Sva finansijska imovina i obaveza početno se priznaju po fer vrijednosti, koja je obično transakcijska cijena, uključujući, gdje je to prikladno, transakcije koje se mogu direktno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze, s izuzetkom potraživanja od kupaca bez značajne komponente finansiranja, koja se mjeri po transakcijskoj cijeni, utvrđenoj u skladu s računovodstvenim politikama subjekta za prihode.

Finansijska imovina određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVBU)

Finansijska imovina klasifikuje se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako proizlazi iz ugovora koji ne dovode do novčanih tokova koji su isključivo glavnica i kamata, ili na drugi način kada se drži u poslovnom modelu kod kojeg se uglavnom realizuje prodajom. Takva imovina se ponovo mjeri po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Dobici i gubici koji proizlaze iz ponovnog mjerenja iskazuju se u bilansu uspjeha kao transakcijski troškovi.

Finansijska imovina određena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD)

Finansijska imovina klasifikuje se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako proizlazi iz ugovora koji dovode do novčanih tokova koji su samo plaćanje glavnice i kamata i ako se drži u poslovnom modelu koji dio ostvaruje prodajom, a dio držanjem do dospijeca priznaje se početno po fer vrijednosti uvećanoj za sve troškove koji se mogu direktno pripisati transakciji, ili u slučaju potraživanja od kupaca, po transakcijskoj cijeni.

Na kraju svakog izvještajnog razdoblja finansijska imovina se ponovo mjeri po fer vrijednosti a kumulativna dobit ili gubitak u odnosu na amortizovani trošak priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i rezervi fer vrijednosti. Prihodi od kamata te dobiti ili gubici od kursnih razlika nastalih od te imovine uključuju se u finansijske prihode ili rashode u bilansu uspjeha. Ova imovina je takođe predmet umanjenja vrijednosti.

Kada se ta imovina prestane priznavati, kumulativna dobit ili gubitak se reklasifikuje iz kapitala u dobit ili gubitak.

Finansijska imovina određena po amortizovanom trošku (AT)

Finansijska imovina se vodi po amortizovanom trošku kada nastane iz ugovora koji rezultuje ugovornim novčanim tokovima, a koja se drži u poslovnom modelu radi naplate ugovornih novčanih tokova. Ona se vrednuje po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope i podložna je gubicima od umanjenja vrijednosti. Prihodi od kamata uključeni su u finansijske prihode.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

(b) Klasifikacija i mjerenje (nastavak)

Politika primjenjiva prije 1. januara 2020. godine

Sva finansijska imovina i obaveza početno se priznaju po fer vrijednosti, što je obično transakcijska cijena, uključujući gdje je prikladno, transakcijske troškove. Nakon toga, mjerenje zavisi od njihove klasifikacije kako slijedi:

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope uključujući smanjenje za gubitke od umanjenja. Prihodi od kamata uključeni su u finansijske prihode.

Obaveza prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveza prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku, osim ako bi učinak diskontovanja bio značajan, u kojem se slučaju iskazuje po trošku.

(c) Umanjenje vrijednosti imovine

(i) Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine

Društvo priznaje ispravku vrijednosti za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja se određuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i po amortizovanom trošku te ugovornu imovinu potraživanja po osnovu najma i finansijske garancije na temelju očekivanog kreditnog gubitka. Povećanja i smanjenja ispravki vrijednosti za umanjenje vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovornih novčanih tokova (ili cijene transakcije) i očekivanih novčanih tokova na kraju izvještajnog razdoblja na temelju prethodnog iskustva Društva i razumnih i potkrepljujućih očekivanja o budućim kreditnim uslovima.

Za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja po osnovu najma, Društvo priznaje umanjenje vrijednosti na temelju vjerovatnosti da kupac neće ispuniti obavezu tokom vijeka trajanja imovine, te gubitak koji će nastati s obzirom na taj propust (očekivani gubitak tokom vijeka trajanja). Društvo definiše neispunjavanje obaveza kad kupac ne ispuni obvezu u roku dužem od 90 dana nakon dospjeća. Za svu ostalu imovinu, Društvo početno priznaje umanjenje vrijednosti na temelju vjerovatnosti da će kupac ili ugovorna strana propasti u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog pogoršanja kreditne sposobnosti ili ako se u cjelosti izgubi kreditna sposobnost u kojem slučaju se ispravka vrijednosti za umanjenje vrijednosti povećava na očekivani životni gubitak. Imovina se umanjuje za kreditne gubitke kada postoji jedan ili više događaja opisanih u prethodnim politikama za umanjenje vrijednosti kao što je navedeno i u nastavku.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

(c) Umanjenje vrijednosti imovine (nastavak)

(i) Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Politika primjenjiva prije 1. januara 2020. godine (nastavak)

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja preispituju se na kraju svakog izvještajnog perioda kako bi se utvrdilo postoje li objektivni dokazi umanjenja vrijednosti. Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti uključuje dostupne podatke koji su uočeni od strane Društva o jednom ili više sljedećih gubitaka:

- 1) značajne finansijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- 2) kršenje ugovora, kao što je neispunjavanje ugovornih obaveza ili zakašnjelo plaćanje;
- 3) postaje vjerovatno da će dužnik ili izdavatelj ući u stečaj ili drugu finansijsku reorganizaciju;
- 4) značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, ekonomskom ili pravnom okruženju koje imaju negativan učinak na dužnika ili izdavatelja;
- 5) opšti pad sposobnosti vezano uz grupu finansijske imovine da izvrši plaćanja u roku.

Ako takvi dokazi postoje za potraživanja od kupaca i ostala kratkotrajna potraživanja i ostala finansijska imovina iskazana po amortizovanom trošku, gubitak od umanjenja vrijednosti mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih na početnu efektivnu kamatnu stopu finansijske imovine (tj. efektivna kamatna stopa izračunata pri početnom priznavanju te imovine) pri čemu je učinak diskontovanja značajan. Ta se procjena provodi grupno kada ta finansijska imovina ima slične karakteristike rizika, kao što je slično stanje prekoračenja dospjeća a nisu pojedinačno procijenjene kao umanjena. Budući novčani tokovi za finansijsku imovinu koji se zajednički procjenjuju za umanjenje vrijednosti temelje se na iskustvu istorijskog gubitka za imovinu s karakteristikama kreditnog rizika sličnim zajedničkoj grupi.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se objektivno može povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja gubitka od umanjenja, gubitak od umanjenja vrijednosti se smanjuje kroz račun dobiti i gubitka. Ukidanje gubitka od umanjenja vrijednosti neće imati za posljedicu knjigovodstvenu vrijednost imovine iznad one koja bi bila utvrđena da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti u prethodnim godinama.

(ii) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Interni i eksterni izvori informacija se preispituju na kraju svakog perioda izvještavanja kako bi se identifikovale naznake koje upućuju na to da je nefinansijska imovina, uključujući nekretnine, postrojenja i opremu, nematerijalnu imovinu s ograničenim vijekom trajanja i ulaganja. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine.

Izračun nadoknadive vrijednosti

Nadoknativi iznos imovine je veći iznos upoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u upotrebi. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budućni novčani tokovi svode se na sadašnju vrijednost primjenom procjene diskontne stope prije oporezivanja koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za sredstvo.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

(c) Umanjenje vrijednosti imovine (nastavak)

(il) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine (nastavak)

Ako sredstvo ne ostvaruje novčane prilive u velikoj mjeri nezavisno od onih iz drugih sredstava, nadoknadiivi iznos se određuje za najmanju grupu sredstava koja nezavisno stvara novčane prilive (tj. jedinica koja stvara novac).

Priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka ako knjigovodstvena vrijednost sredstva ili jedinice koja stvara novac kojoj pripada prelazi njezin nadoknadiivi iznos. Gubici od umanjenja priznati u vezi jedinica koje stvaraju novac trebaju smanjiti knjigovodstvenu vrijednost ostalih sredstava u jedinici (ili skupini jedinica) na pro rata osnovi, osim što se knjigovodstvena vrijednost imovine neće smanjiti ispod njene pojedinačne fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje (ako su mjerljivi) ili vrijednost u upotrebi (ako je to moguće utvrditi).

Ukidanje gubitaka od umanjenja imovine

U pogledu imovine gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ako je došlo do povoljne promjene u procjenama korištenim za određivanje nadoknadiivog iznosa.

Ukidanje gubitka od umanjenja vrijednosti ograničeno je na knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti u prethodnim godinama. Ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka u godini u kojoj su ukidanja priznata.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka **Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.**

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Fond ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koje stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Fonda je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva i Fonda vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva i Fonda iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE (nastavak)

(svi iznosi su u KM, osim ako nije naznačeno drugačije)

5. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Žiro račun u domaćoj valuti	1.420.905	492.941
	<u>1.420.905</u>	<u>492.941</u>

6. FINANSIJSKA SREDSTVA KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Nabavna vrijednost ulaganja u finansijska sredstva kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju na 30. jun 2023.</i>):		
- obveznice	24.247.899	20.755.523
- akcije	194.375	194.375
	<u>24.442.274</u>	<u>20.949.898</u>
Svođenje na fer vrijednost finansijskih sredstava kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju na 30. jun 2023.</i>):		
- obveznice	422.656	182.263
- akcije	80.388	125.807
	<u>503.044</u>	<u>308.070</u>
	<u>24.945.317</u>	<u>21.257.968</u>

Svođenje na fer vrijednost sredstava raspoloživih za prodaju predstavlja efekte svođenja vrijednosti sredstava kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na njihovu fer vrijednost, obračunatu u skladu sa odredbama Pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (Napomena 3.5)

Ulaganja u obveznice

Ulaganja u obveznice Republike Srpske za izmirenje ratne štete (serije 2 – 16) sa stanjem na dan 30. juna 2023. godine u ukupnom iznosu 9.216.050 KM se odnose na kupovinu dugoročnih obveznica Republike Srpske, za izmirenje ratne štete. Nominalna vrijednost obveznice je 1 KM, a nominalna kamatna stopa je 1,5% na godišnjem nivou i računa se na ostatak glavnice uz primjenu linearnog modela obračuna kamate, na bazi stvarnog broja dana. Rok dospjeća je 14 godina od dana emisije obveznica uz grejs period isplate glavnice od četiri godine (uračunat u rok otplate). Isplata kamate se vrši u godišnjim anuitetima. Po isteku grejs perioda vlasnik obveznice ima pravo na proporcionalni dio glavnice i pripadajući dio kamate obračunate na preostali dio glavnice koji se isplaćuje jednom godišnje.

Ulaganje u obveznice – izmirenje opštih obaveza (serija 1) sa stanjem na dan 30. juna 2023. godine iznosi 342,5 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 1 KM, a nominalna kamatna stopa je 1,5% na godišnjem nivou i računa se na ostatak glavnice uz primjenu linearnog modela obračuna kamate, na bazi stvarnog broja dana. Rok dospjeća je 15 godina od dana emisije obveznica, uz grejs period isplate glavnice od pet godina (uračunat u rok otplate). Isplata kamate se vrši u godišnjim anuitetima. Po isteku grejs perioda vlasnik obveznice ima pravo na proporcionalni dio glavnice i pripadajući dio kamate obračunate na preostali dio glavnice, koji se isplaćuje jednom godišnje.

Ulaganje u obveznice - stara devizna štednja serije 8, 9 i 10 sa stanjem dan 30. juna 2023. godine iznosi 789.644 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 1 KM, a nominalna kamatna stopa je 2,5% na godišnjem nivou i računa se na ostatak glavnice uz primjenu linearnog modela obračuna kamate, na bazi stvarnog broja dana. Rok dospjeća je 5 godina od dana emisije obveznica. Isplata kamate i glavnice se vrši u polugodišnjim i godišnjim anuitetima.

Ulaganje u obveznice – budžetski deficit 25 različitih serija sa stanjem na dan 30. juna 2023. godine iznosi 13.166.346 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 1.000 KM, a nominalna kamatna stopa se kreće između 2% i 6,1% za serije različitih dospjeća. Isplata glavnice se najčešće vrši jednokratno, po dospjeću, po isteku roka od

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

10 ili 5 godina. Kamata se obračunava na glavnici i isplaćuje jednom godišnje.

Ulaganje u obveznice Grada Banja Luka sa stanjem na dan 30. juna 2023. godine iznosi 541.931 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 100,00 KM, a nominalna kamatna stopa je 4% na godišnjem nivou. Isplata glavnice i kamate se vrši kvartalno. Tokom prve godine isplaćivaće se samo kamata (grejs period), a nakon toga glavnica i pripadajući dio kamate isplaćivaće se narednih devet godina u jednakim kvartalnim anuitetima (36 anuiteta).

Ulaganje u obveznice emitenta Opština Srbac četvrta emisija sa stanjem na dan 30. juna 2023. godine iznosi 20.000 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 100,00 KM, a nominalna kamatna stopa je 4% na godišnjem nivou. Isplata glavnice i kamate se vrši kvartalno. Tokom prve četiri godine isplaćivaće se samo kamata (grejs period), a nakon toga glavnica i pripadajući dio kamate isplaćivaće se narednih osam godina u jednakim kvartalnim anuitetima (32 anuiteta).

Ulaganje u obveznice emitenta Elektrokrajina ad Banja Luka na dan 30. juna 2023. godine je 174.240 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 1000,00 KM, a nominalna kamatna stopa je 3,5% na godišnjem nivou. Isplata glavnice i kamate se vrši polugodišnje u narednih deset godina u jednakim polugodišnjim anuitetima (20 anuiteta).

Ulaganje u obveznice emitenta MKD Credis ad Banja Luka sedma, osma i deveta emisija sa stanjem na 30. juna 2023. godine iznosi 601.065 KM. Nominalna vrijednost obveznica je 1.000,00 KM, a nominalna kamatna stopa je 6% na godišnjem nivou. Isplata glavnice i kamate se vrši polugodišnje u narednih tri godine u jednakim polugodišnjim anuitetima (6 anuiteta).

Ulaganje u obveznice emitenta Grad Prijedor, prva emisija na dan 30. juna 2023. godine iznosi 159.643 KM. Nominalna vrijednost obveznice je 100,00 KM, a nominalna kamatna stopa je 5,0% na godišnjem nivou. Isplata glavnice i kamate se vrši mjesečno u narednih 10 godina godine u jednakim mesečnim anuitetima (120 anuiteta).

6. FINANSIJSKA SREDSTVA KROZ BILANS USPJEHA

	30.06.2023.	31.12.2022.
<i>Ulaganje u udjele OIF:</i>		
Udjeli u WVP Premium	470.000	470.000
Udjeli u OIF Triglav Globalni Dionički	625.000	500.000
Udjeli u Triglav Obveznički	575.000	500.000
<i>Svođenje na fer vrijednost sredstava kroz bilans uspjeha</i>	84.592	(24.732)
Ukupna ulaganja u OIF:	1.754.592	1.445.268

7. DEPOZITI I PLASMANI

	30.06.2023.	31.12.2022.
Banka postanska štedionica a.d. Banja Luka	-	250.000
Addiko Banka a.d. Banja Luka	950.000	1.100.000
MF Banka a.d. Banja Luka	950.000	950.000
UniCredit Banka ad Banja Luka	350.000	350.000
Atos banka a.d. Banja Luka	350.000	
	2.600.000	2.650.000

Depoziti i plasmani Fonda koji na dan 30. juna 2023. godine. iznose 2.600.000 KM predstavljaju novčane depozite kod poslovnih banaka plasirane uz kamatnu stopu koja se kreće u rasponu od 0,7% do 1,55% na godišnjem nivou.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

8. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KAMATA

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Potraživanja po osnovu kamata na oročene depozite	1.178	2.418
	<u>1.178</u>	<u>2.418</u>

9. POTRAŽIVANJA ZA DOSPJELE ANUITETE

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Potraživanja po osnovu dospjele glavnice obveznica	141.305	-
	<u>141.305</u>	<u>-</u>

10. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obračunata pripadajuća kamata na obveznice i depozite	338.822	216.356
	<u>338.822</u>	<u>216.356</u>

11. OBAVEZE PREMA DRUŠTVU ZA UPRAVLJANJE

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze prema Društvu za ulaznu naknadu	14.117	14.984
Obaveze prema Društvu za naknadu za upravljanje	50.001	43.802
	<u>64.118</u>	<u>58.786</u>

12. OBAVEZE PO OSNOVU TROŠKOVA POSLOVANJA

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze prema banci depozitaru	3.832	3.353
	<u>3.832</u>	<u>3.353</u>

13. NETO IMOVINA FONDA

Na dan 30. juna 2023. godine neto vrijednost imovine Fonda je iznosila 31.124.992,44 KM (2022: 26.437.344,67KM), broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 2.922.655,65579479 (2022: 2.514.250,55076273), a njihova pojedinačna vrijednost je bila 10,64956 KM (2022: 10,51500 KM).

14. OSNOVNI KAPITAL – UDJELI

Fond je osnovan dana 29. decembra 2017. godine kada je Agencija za osiguranje Republike Srpske donijela Rješenje kojim je izdata dozvola za organizovanje i upravljanje Fondom. Statut Fonda donesen je 4. oktobra 2017. god od strane Upravnog odbora Društva za upravljanjem Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. U poslovanju sa inostranstvom Fond posluje pod nazivom „European Voluntary Pension Fund“. Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

Struktura osnovnog kapitala - udjela Fonda na dan 30. juna 2023. godine je bila sljedeća:

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Osnovni kapital – udjeli na početku perioda	26.123.566	17.236.434
Povećanje kapitala - udjela u toku perioda	4.982.568	9.783.229
Smanjenje kapitala - udjela u toku perioda	(671.967)	(896.097)
Osnovni kapital – udjeli na kraju perioda	<u>30.434.167</u>	<u>26.123.566</u>
Broj udjela na početku perioda	2.514.250	1.662.364
Povećanje broja udjela u toku perioda	472.018	937.790
Smanjenje broja udjela u toku perioda	(63.613)	(85.904)
Broj udjela na kraju perioda	<u>2.922.656</u>	<u>2.514.250</u>

Tabela kretanja na kapitalu za godine koje su se završile 30. juna 2023. i 31. decembra 2022. godine je sljedeća:

	Osnovni kapital - udjeli	Revalorizacione rezerve	Neraspoređeni dobitak	Ukupno
Stanje 01. januar 2022.	17.236.434	144.251	39.337	17.420.022
Povećanje kapitala - udjela u toku perioda	9.783.229	-	-	9.783.229
Smanjenje kapitala - udjela u toku perioda	(896.097)	-	-	(896.097)
Efekti svođenja finansijskih sredstva na fer vrijednost	-	181.958	-	181.958
Neto rezultat poslovanja	-	-	(51.769)	(51.769)
Stanje 31. decembar 2022.	26.123.566	326.210	(12.432)	26.437.343
Povećanje kapitala - udjela u toku perioda	4.982.568	-	-	4.982.568
Smanjenje kapitala - udjela u toku perioda	(671.967)	-	-	(671.967)
Efekti svođenja finansijskih sredstava na fer vrijednost	-	198.234	-	198.234
Neto rezultat poslovanja	-	-	178.812	178.812
Stanje 30. jun 2023.	<u>30.434.167</u>	<u>524.445</u>	<u>166.380</u>	<u>31.124.992</u>

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju na dan 30. juna 2023. godine iznose 524.445 KM i predstavljaju akumulirane nerealizovane dobitke po osnovu promjene fer vrijednosti finansijskih sredstava (hartija od vrijednosti) Fonda koja su klasifikovana kao "finansijska sredstva kroz ostalu sveobuhvatnu dobit" (2019: *finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*), a u skladu sa MSFI 9: Finansijski instrumenti (2019: IAS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje"), po kojem se dobitak ili gubitak koji se javlja usljed promjene fer vrijednosti finansijskog sredstva kroz ostalu sveobuhvatnu dobit treba priznati direktno u kapital, odnosno kao dio revalorizacionih rezervi.

15. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Fond nema status pravnog lica, već je Fond organizovan od strane Društva koje njime upravlja, kao institucija za prikupljanje novčanih sredstava (uplatom članova) i njihovim investiranjem, a sve u cilju što većeg prinosa od uložениh sredstava.

Shodno tome, Fond nema poslovnih transakcija sa povezanim stranama, osim sa Društvom za upravljanje koje ga je i osnovalo (organizovalo). To su isključivo odnosi definisani Zakonom, koji se odnose na obaveze Fonda prema Društvu za ulazne naknade prilikom uplate doprinosa i naknada za upravljanje.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
BILANS USPJEHA		
Poslovni rashodi:		
- Naknada društvu za upravljanje	283.461	432.750
	<u>30.06.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
BILANS STANJA		
Obaveze za ulaznu naknadu i naknadu za upravljanje:		
- Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom	64.118	58.786
Ukupno obaveze	<u>64.118</u>	<u>58.786</u>

16. SUDSKI SPOROVI

Na dan 30. juna 2023. godine Fond nije imao sudskih sporova u kojima je tužena strana, niti je vodio sudske sporove protiv svojih dužnika.

17. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

17.1. Upravljanje rizikom kapitala

Rukovodstvo Društva razmatra kapitalni rizik, na osnovama ublažavanja rizika i uvjerenja da će Fond biti u mogućnosti da održi princip stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući povećanje profita vlasnika, preko optimizacije duga i kapitala. Obzirom da Fond nema obaveza po osnovu kredita, struktura kapitala Fonda sastoji se od gotovine i gotovinskih ekvivalenata i kapitala koji se pripisuje vlasnicima, a koji uključuje osnovni kapital – udjele, rezerve, kao i neraspoređenu dobit.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Fonda i Društva ispituju strukturu kapitala na godišnjem nivou. Ne postoje nikakvi eksterno nametnuti zahtjevi u vezi sa strukturom kapitala koje Fond mora da ispoštuje.

17.1.1. Racio ukupne zaduženosti prema kapitalu

Pokazatelji zaduženosti Fonda sa stanjem na kraju perioda bili su sljedeći:

	<u>30. jun</u> <u>2023.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2022.</u>
Zaduženost (a)	-	-
Gotovina	(1.420.905)	(492.941)
Neto zaduženost	(1.420.905)	(492.941)
Kapital (b)	31.124.992	26.437.345
<i>Racio ukupnog dugovanja prema kapitalu</i>	<i>nije primjenjivo</i>	<i>nije primjenjivo</i>

(a) Zaduzenost Fonda bi trebalo da se odnosi na dugoročne i kratkoročne finansijske obaveze (kredite), kojih Fond nema na dan 30. juna 2023. godine i

(b) Kapital uključuje osnovni kapital – udjele, rezerve i neraspoređeni dobitak.

17.1.2. Kategorije finansijskih instrumenata

Kategorije finansijskih instrumenata su prikazane u narednoj tabeli:

	<u>30. jun</u> <u>2023.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2022.</u>
Finansijska imovina		
Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	24.955.687	21.257.968
Finansijska imovina kroz bilans uspjeha	1.754.592	1.445.268
Depoziti	2.600.000	2.650.000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.420.905	492.941
Potraživanja	481.305	684.705
Ukupno finansijska imovina	<u>31.212.490</u>	<u>26.530.882</u>
Finansijske obaveze		
Obaveze po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti	7.940	28.429

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

Obaveze prema društvu za upravljanje	64.118	58.786
Obaveze po osnovu troškova poslovanja	3.832	3.353
Obaveze po osnovu članstva – nerasknjižene uplate i obaveze za isplatu	11.608	2.969
Ukupno finansijske obaveze	87.498	93.537

17.2. Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Aktivnosti Fonda izlažu ga različitim rizicima: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promjene kursa stranih valuta, rizik od promjene kamatnih stopa i rizik od promjene cijena), kreditnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku i riziku usklađenosti poslovanja s propisima.

Upravljanje rizicima Fonda je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Fonda u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim politikama Fonda i Pravilima za sprovođenje procesa investiranja imovine Fonda i Pravilnikom o upravljanju rizicima.

Društvo nastoji da pravilnim upravljanjem sredstvima Fonda njegovim članovima obezbijedi dugoročnu sigurnost, očuvanje imovine kao i optimalni rast u odnosu na preuzeti rizik.

Rizici predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Fonda. Politike upravljanja rizicima obuhvataju tržišni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

1) Tržišni rizik

a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Investiciona politika Fonda je konzervativna, okrenuta prije svega ka dužničkim hartijama od vrijednosti i depozitima sa fiksnim prinosima i prilikom ulaganja, prvenstveno se vodi računa o sigurnosti imovine Fonda, odnosno njenom očuvanju, a potom o profitabilnosti ulaganja. Tržišnim rizikom Fonda će se upravljati kroz diverzifikaciju portfolija ulaganja prema propisanim maksimalnim visinama ulaganja imovine u pojedine kategorije.

Prema investicionoj politici Fonda imovina fonda se pretežno ulaže u dugoročne dužničke instrumente ulaganja sa stabilnim prinosom i manjim nivoom rizičnosti i to dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s.

Fond nije značajno izložen riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti. Konvertibilna marka (KM) koja je fiksno vezana za EURO.

b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Fond je izložen rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

Društvo će pri investiranju imovine Fonda vršiti analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospeljeća oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti ili isplate penzijskih naknada članovima Fonda.

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa se određuje na osnovu izloženosti kamatnih stopa nederivativnih instrumenata na kraju izvještajnog perioda.

Analiza osjetljivosti promjena kamatnih stopa

U slučaju da je kamatna stopa na depozite na dan 30. juna 2023. godine bila veća/manja za 1 procentni poen na godišnjem nivou, uz ostale nepromijenjene varijable, neto dobitak Fonda za prvu polovinu 2023. godine bio bi veći za iznos od 13.896 KM i manji za 13.844 KM, kao rezultat većeg/manjeg prihoda od kamata

c) Rizik od promjene cijena kapitala

U toku perioda koja se završio na dan 30. juna 2023. godine, Fond je izložen značajnom riziku od promjena cijena dužničkih hartija od vrijednosti obzirom da Fond ima značajna ulaganja klasifikovana kao finansijska sredstva kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Rizik od promjene cijene kapitala je dodatno uvećan zbog nestabilnosti nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta u Republici Srpskoj.

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka
Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

Analiza osjetljivosti promjena cijena kapitala

Analiza osjetljivosti na promjene cijena kapitala je određena na osnovu izloženosti riziku promjene fer vrijednost finansijskih sredstava kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na kraju izvještajnog perioda. Ukoliko bi se fer vrijednost finansijskih sredstava kroz ostalu sveobuhvatnu dobit povećala/smanjila za 1% na godišnjem nivou, imovina Fonda i revalorizacione rezerve bi se povećale/smanjile za iznos od 246.695 KM (2022. godine: 207.555 KM), kao rezultat promjena u fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju.

2) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Fonda po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine, sa jedne strane, i nemogućnost Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze po osnovu isplata članovima Fonda, a na osnovu prava za uplaćene penzijske doprinose.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Menadžment Društva će imovinom i obavezama Fonda upravljati na način koji obezbjeđuje da Fond u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Ročnost dospjeća finansijske imovine i finansijskih obaveza Fonda na dan 30. juna 2023. godine je sljedeća:

Finansijska imovina	do 1 mjesec	U Konvertibilnim markama			Ukupno
		1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	
30. jun 2023. godine					
Bez kamata	1.572.580	-	340.000	2.029.356	3.941.936
Kamatonosno	-	550.000	2.050.000	24.670.554	27.270.554
Ukupno	1.572.580	550.000	2.390.000	26.699.910	31.212.490
31. decembar 2022. godine					
Bez kamata	492.941	-	-	1.765.450	2.258.391
Kamatonosno	-	150.000	700.000	20.937.786	21.787.786
Ukupno	492.941	150.000	700.000	22.703.236	24.046.177
Finansijske obaveze					
30. jun 2023. godine					
Bez kamata	87.498	-	-	-	100.019
Ukupno	87.498	-	-	-	100.019
31. decembar 2022. godine					
Bez kamata	93.537	-	-	-	93.537
Ukupno	93.537	-	-	-	93.537

3) Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Fondu, što će rezultovati finansijskim gubitkom Fonda. Kreditni rizik nastaje kod hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju kroz ostali ukupan rezultat (obveznice), potraživanja, gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, kao i preuzetih obaveza.

Fond je izložen kreditnom riziku u određenoj mjeri, i to isključivo kroz naplatu dospjelih obaveza po osnovu kupljenih hartija od vrijednosti - obveznica. Kreditni rizik navedenih finansijskih instrumenata je ograničen zato što su najznačajniji dužnici Fonda javne institucije Republike Srpske sa dobrim kreditnom rejtingom, jer su u prethodnom periodu redovno isplaćivali dospjele anuitete kupcima svojih instrumenata (obveznica).

Obezbeđenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih preventivnih mjera i aktivnosti na nivou Fonda, a u skladu sa politikama investiranja. U slučaju npr. neblagovremenog izmirivanja dospjelih obaveza izdavaoca hartija od vrijednosti prema Fondu, menadžment Društva preduzima adekvatne mjere u cilju zaštite svoje imovine. Fond ne posjeduje nikakva sredstva obezbjeđenja niti instrumente kojima bi pokrio kreditne rizike koji postoje po osnovu navedenih finansijskih sredstava, saglasno tome, prema menadžmentu Društva, nadoknadiivi iznos finansijske imovine predstavlja maksimalnu izloženost kreditnom riziku.

Fond ima značajnu koncentraciju kreditnog rizika u vezi sa investicijama u hartije od vrijednosti (obveznice), jer ima značajan iznos plasiranih sredstava kod jednog izdavaoca hartija od vrijednosti (Republika Srpska, napomena 6).

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

17.3. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Obračun neto vrijednosti imovine Fonda, odnosno fer vrijednosti finansijskih sredstava, definisan je Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS" broj 113/17) i Pravilnikom o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS" broj 43/18) (napomena 3.5).

Naredna tabela predstavlja analizu finansijskih instrumenata koji su vrednovani nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisanih u nivoe od 1. do 3. u zavisnosti od stepena mogućnosti procjene fer vrijednosti, a na osnovu Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS" broj 113/17) i Pravilnikom o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS" broj 43/18).

30. jun 2023.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	U KM Ukupno
Finansijska sredstva:				
Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	24.955.687	-	-	24.955.687
Finansijska sredstva kroz bilans uspeha	1.754.592			1.754.592
Ukupno	26.710.279	-	-	26.710.279
31. decembar 2022.				
Finansijska sredstva:				
Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21.257.968	-	-	21.257.968
Finansijska sredstva kroz bilans uspeha	1.445.268			1.445.268
Ukupno	22.703.236	-	-	22.703.236

Navedena tabela uključuje samo finansijska sredstva, jer Fond nema finansijskih obaveza koje su iskazane nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti. Nije bilo prenosa sa prvog na drugi nivo u datom periodu.

- *Nivo 1* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz kotirane tržišne vrijednosti (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i obaveze, a na osnovu izvještaja kastodi banke (Nova banka a.d. Banja Luka) o fer vrijednosti ulaganja Fonda.
- *Nivo 2* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz ulaznih parametara, različitih od kotirane tržišne vrijednosti obuhvaćene Nivoom 1, a koje su vidljive iz sredstava ili obaveza, direktno (na primjer, cijena) ili indirektno (na primjer, proisteklo iz cijene).
- *Nivo 3* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz tehnika procjenjivanja koje uključuju ulazne parametre za finansijska sredstva ili obaveze, a koji predstavljaju podatke koji se ne mogu naći na tržištu (neistraženi ulazni parametri).

18. DOGAĐAJI NAKON BILANSA

Nije bilo događaja nakon izvještajnog perioda koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja, u skladu sa IAS 10 „Događaji nakon izvještajnog perioda“.

19. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatnu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka

Finansijski izvještaji za period koja je završio 30. juna 2023.

implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva i Fonda, mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Fondu, može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je deset godina, pri čemu pravo na utvrđivanje i naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

20. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primijenjeni za preračun deviznih pozicija u izvještaju o finansijskom položaju u KM, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	<u>30. jun</u> <u>2023.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2022.</u>
EUR	1.95583	1.95583
Američki dolar (USD)	1.788106	1.833705